

Skärpta krav på plastpåsar för matavfall

Certifierad återvinning av kompost och biogödsel höjer nu kvaliteten på slutprodukten: de föreslår att krav på livsmedelsgodkänd plast införs från nästa år.

TEXT KARIN JÖNSSON, AVFALL SVERIGE

DE SKÄRPSTA KRAVEN föreslås gälla biogasanläggningar som är certifierade enligt SPCR 120, det inkluderar 22 av Sveriges 34 anläggningar som återvinner matavfall. Kraven skulle innebära att alla plastpåsar som används för insamling av matavfall måste vara livsmedelsgodkända, för att avfallet ska kunna tas emot.

– Biogödseln måste hålla hög kvalitet för att kunna konkurrera med handelsgödseln. Då är det viktigt att plasten i insamlingspåsar inte bidrar till oro över vilka ämnen som skulle kunna läcka till biogödseln. Att då kräva att plastpåsar är godkända för direktkontakt med livsmedel ger ett lättförståeligt kvalitetsmått som vi hoppas ska ytterligare förstärka förtroendet för certifierad biogödsel på marknaden, säger Gustav Rogstrand, ordförande i styrgruppen för Certifierad återvinning.

De skärpta kraven på matavfallspåsar till certifierade anläggningar är tänkta att träda i kraft den 21 januari 2021. Dispens föreslås kunna ges där levererande kommuner sitter med långa inköpsavtal.

För matavfallspåsar i papper föreslås inga motsvarande krav på att de ska vara livsmedelsgodkända, däremot rekommendationen att de bör vara godkända för kontakt med livsmedel.

– På så sätt kan nedbrytbara insamlingspåsar för matavfall först användas för att bära hem grönsaker och frukt från affären, vilket slår två flugor i en smäll, säger Gustav Rogstrand.

Förslaget går ut till remissinstanserna under våren och slutgiltigt beslut fattas till hösten.

Sedan den 1 januari 2020 har också gränsvärdena för synliga föroreningar i certifierad biogödsel halverats.

– Det är ytterligare ett steg i rätt riktning, konstaterar Gustav Rogstrand.

– De flesta anläggningar har mycket låga halter av synliga plastföroreningar i biogödseln, men att avskilja den innebär en kostnad. Ur ett biogödselperspektiv vore det önskvärt om insamlingssystemen från matavfall så snart som möjligt rörde sig bort från insamlingspåsar som inte till 100 procent bryts ner i rötningsprocessen. Vi kan inte förlita oss på efterföljande nedbrytning på åkern i och med att känslan av nedskräpning uppstår redan vid spridningstillfället. ■

Mindre återbruk borde flöda via kommunerna och istället hamna hos återförsäljare, menar skribenterna.

Återbruk bör ske direkt mellan lämnare och brukare, då kan också väldigt mycket mer av det som idag hamnar på återvinningscentralen komma till användning. Men det kräver nya förhållningsätt och att återanvändningen professionaliseras i alla led, menar fyra skribenter från Södertälje kommun, Telge återvinning och IVL Svenska Miljöinstitutet.

TEXT TOMAS THERNSTRÖM, AVFALLSSTRATEG, SÖDERTÄLJE KOMMUN/
JOHANNA GÖRANSSON, MARKNADS- OCH FÖRSÄLJNINGSCHEF, TELGE
ÅTERVINNING/LENA YOUHANAN, IVL SVENSKA MILJÖINSTITUTET/ANNELISE
DE JONG, IVL SVENSKA MILJÖINSTITUTET

HANDLINGSPLANEN FÖR ÖKAD ÅTERANVÄNDNING

har tagits fram av Södertälje kommun tillsammans med Telge Återvinning och IVL Svenska Miljöinstitutet. Projektet är delfinansierat med medel från Sveriges innovationsmyndighet Vinnova.

LÄS MER på www.sodertalje.se/ateranvandning

Gör åter- användningen professionell

EN NY STUDIE från Södertälje kommun visar att en tiondel av allt grovavfall är i så pass gott skick att sakerna skulle kunna säljas på en andrahandsmarknad. Det bekräftar tidigare rapporter, som pekar i samma riktning.

I en kommun av Södertäljes storlek slängs exempelvis varje år:

- 1 000 ton möbler
- 400 ton husgeråd
- 200 ton elektronik
- 200 ton verktyg
- 100 ton mattor
- 80 ton cyklar
- 70 ton leksaker
- 60 ton kläder
- 40 ton sport- och fritidsutrustning
- 20 ton skor

Det finns en stor potential att öka återanvändningen och på så sätt spara in behandlingskostnader och bidra till minskade klimatutsläpp. Idag tas drygt en procent av det som kommer till en kommunal återvinningscentral omhand för att återanvändas. Det gäller för Södertälje, men också som ett genomsnitt i Sverige. Ett realistiskt mål är att vi inom fem till tio år återanvänder minst tio procent av det som idag slängs på återvinningscentralen. Men det kräver

nya förhållningsätt och att återanvändningen professionaliseras i alla led.

Färre mellanhänder

Södertälje kommun har formulerat en principiell utgångspunkt, kallad ”återanvändningshierarkin”, som handlar om att eftersträva att återanvändning ska ske så nära användarna som möjligt. Det innebär att återanvändning som sker direkt från användare till användare bör eftersträvas i första hand. I andra hand bör möjligheten till att använda ideella eller kommersiella aktörer eftersträvas. Först i tredje hand ska återanvändning ske genom kommunens försorg.

Det här förhållningsättet bygger dels på att minimera kostnader som upplevs som hinder för ökad återanvändning, framförallt lokal- och personalkostnader, dels på uppfattningen att vi kan förlänga produkters livslängd om ägarskapet stannar hos dem som använder produkterna.

För att fånga upp saker för återanvändning innan de hamnar på kommunernas återvinningscentraler behöver flera möjligheter till bostadsnära, arbetsplatsnära och konsumentnära återanvändning utvecklas. Kommersiella aktörer, som handeln, behöver också utveckla sina affärsmodeller och erbjuda

danden så att de i högre grad tar tillbaka saker som de har sålt. Ideella aktörer behöver öka sin kapacitet att ta emot saker. Digitala delningstjänster kan underlätta transport och förmedling av saker.

Ny roll för kommunen

Den kommunala avfallsbranschen ska inte ta på sig rollen att vara portvakt. Vi behöver vara möjliggörare med ett positivt förhållningsätt till alla aktörer som på ett seriöst sätt vill bidra till ökad återanvändning. Kommunens roll blir att vara en nätverksnod som möjliggör samverkan och sprider information till hushållen. Vi kan på riktigt vara med och bygga ett cirkulärt samhälle.

De saker som ändå lämnas vid återvinningscentralen behöver hanteras för återanvändning – inte bara sorteras ut från det som ska återvinnas. Hela kategorier av saker som möbler, kläder, husgeråd och elektronik behöver gå som strömmar för återanvändning. Vi behöver flytta fokus och personal från rampen till att möta kunden tidigare i ett första återanvändningssteg. I nästa led behöver vi professionella aktörer som kan hantera dessa strömmar och garantera en hög grad av återanvändning, på samma sätt som entreprenörer idag kan utlova återvinning av olika fraktioner av avfall. ■